
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

II kwartał 2007

Podsumowanie wyników ankiety

- **Polityka kredytowa:** w I kwartale 2007 r. banki nieznacznie złagodziły warunki i kryteria przyznawania kredytów dla dużych przedsiębiorstw. Polityka kredytowa względem małych i średnich przedsiębiorstw uległa nieznacznemu zaostrzeniu. W segmencie kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych polityka kredytowa nie została istotnie zmieniona.
- **Przyczyny zmian polityki kredytowej:** najważniejszymi przyczynami zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw były presja konkurencyjna ze strony innych banków i zmniejszenie się, w ocenie banków, ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą. Presja konkurencyjna była też kluczowym czynnikiem zmian polityki kredytowej względem sektora gospodarstw domowych w bankach, które zmieniły kryteria lub warunki przyznawania kredytów dla gospodarstw domowych. Ocena perspektyw rozwoju rynku mieszkaniowego stopniowo przestaje sprzyjać łagodzeniu polityki kredytowej.
- **Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw:** popyt na kredyty wzrósł silnie w sektorze dużych przedsiębiorstw i zauważalnie w sektorze MŚP. Szybko rosnący popyt na kredyty długoterminowe sugeruje dalsze przyspieszanie tempa wzrostu inwestycji.
- **Przyczyny zmian popytu na kredyty dla przedsiębiorstw:** banki wskazywały, że popyt zwiększył się głównie w wyniku wzrostu zapotrzebowania na finansowanie inwestycji oraz zapasów i kapitału obrotowego. Rośnie znaczenie transakcji fuzji i przejęć jako źródła popytu na kredyty.
- **Popyt na kredyty dla gospodarstw domowych:** popyt na kredyty mieszkaniowe nieznacznie spadł, zgodnie z przewidywaniami. W skali sektora zaobserwowany popyt na kredyty konsumpcyjne spadł przy znacznym zróżnicowaniu zmian popytu w poszczególnych bankach.
- **Przyczyny zmian popytu dla gospodarstw domowych:** zdaniem banków główną przyczyną zmian popytu na kredyty mieszkaniowe są oczekiwania na dalszy wzrost cen na rynku mieszkaniowym. Rosnące kwoty kredytów neutralizują wpływ poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W segmencie kredytów konsumpcyjnych istotnymi przyczynami zmian popytu były zmiana sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Spadek popytu był najprawdopodobniej objawem utraty części bardzo konkurencyjnego rynku przez niektóre duże banki.
- **Przewidywania zmian polityki kredytowej:** banki przewidują łagodzenie polityki kredytowej w sektorze przedsiębiorstw. W sektorze gospodarstw domowych spodziewane jest wyraźne złagodzenie polityki kredytowej. W przypadku kredytów mieszkaniowych ma ono być najsilniejsze od półtora roku.
- **Przewidywania zmian popytu na kredyt:** banki przewidują przyspieszenie wzrostu popytu w sektorze przedsiębiorstw, silniejsze dla kredytów długoterminowych niż krótkoterminowych. Oczekiwany jest również znaczny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w sektorze gospodarstw domowych. Banki prognozują ponowny wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Może to wynikać z oczekiwań spowolnienia tempa wzrostu cen mieszkań skutkującego zahamowaniem spadku ich dostępności.

Syntetyczne wyniki ankiety

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie marca i kwietnia 2007 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 76,6%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w I kwartale 2007 r., jak również przewidywania banków na II kwartał 2007 r.

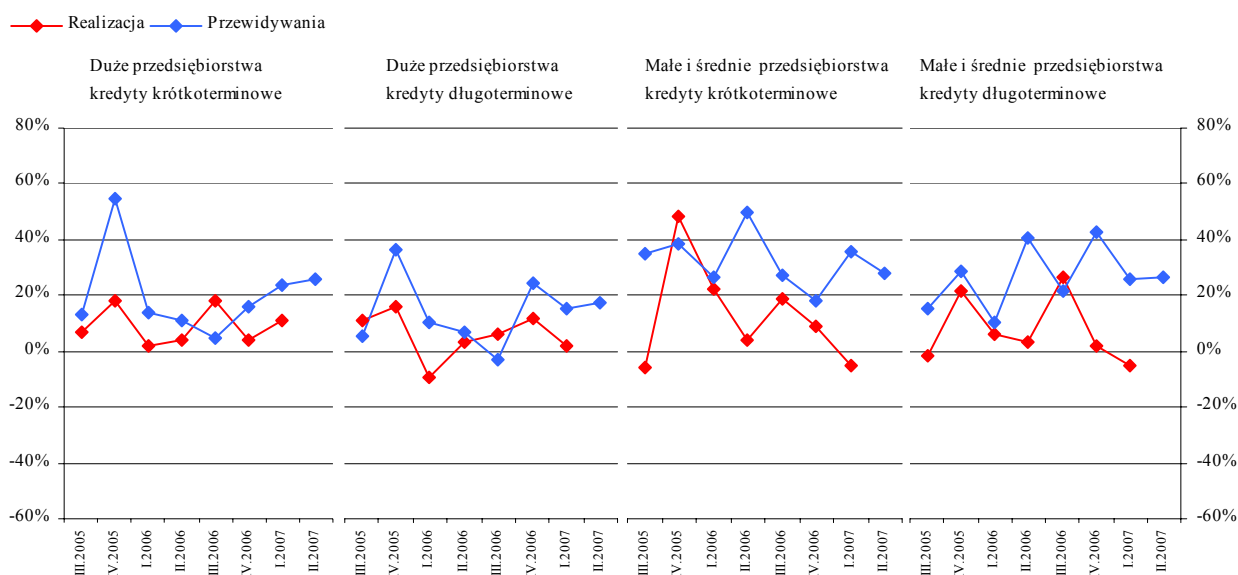
Przedsiębiorstwa

W I kwartale 2007 r. zmiany polityki kredytowej banków w odniesieniu do sektora przedsiębiorstw były niewielkie. Banki nieznacznie złagodziły kryteria udzielania kredytów dla dużych przedsiębiorstw i nieznacznie zaostrzyły kryteria udzielania kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Zmiany te nie potwierdzają wyrażanych uprzednio przez banki oczekiwań stosunkowo silnego łagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw w I kwartale 2007 r. Skala łagodzenia warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw była mniejsza niż w IV kwartale 2006 r., zatem utrzymuje się tendencja stabilizacji polityki kredytowej banków wobec sektora przedsiębiorstw (zob. wykres 1).

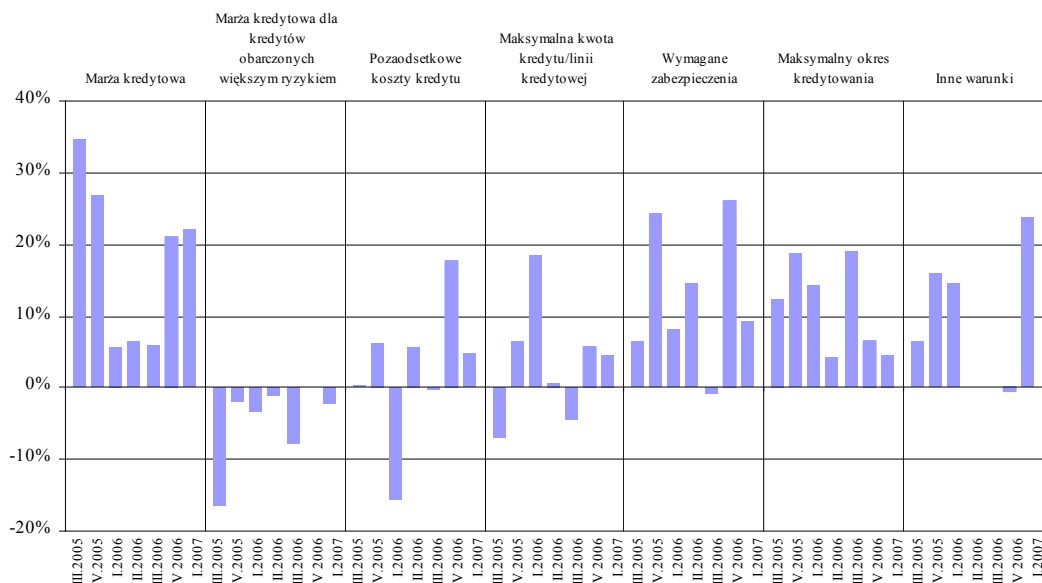
Większość banków (ok. 75-80%) nie przewiduje zmian polityki kredytowej względem sektora przedsiębiorstw w II kwartale 2007 r. Pozostałe banki oczekują, że w II kwartale nastąpi złagodzenie polityki kredytowej we wszystkich segmentach rynku kredytów dla przedsiębiorstw. Oczekiwania takie deklarują przede wszystkim banki uniwersalne. Spodziewane jest nieco silniejsze złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów krótkoterminowych niż kredytów długoterminowych. Łagodzenie polityki kredytowej ma dotyczyć w większym stopniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw niż dużych przedsiębiorstw. Przewidywania te, zwłaszcza odnośnie sektora MŚP, należy jednak interpretować z dużą ostrożnością, gdyż historycznie obserwuje się tendencję banków do nadmiernie optymistycznej oceny przyszłej ewolucji kryteriów i warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 1).

Banki, które złagodziły politykę kredytową najczęściej zmniejszyły marżę kredytową. Zaobserwowano także ograniczanie wymogów w zakresie zabezpieczeń kredytu, a w mniejszym stopniu również zwiększanie maksymalnych kwot kredytu oraz wydłużanie dopuszczalnego okresu kredytowania. Jeden bank wskazał łagodzenie innych warunków udzielania kredytów, nie precyzując ich charakteru. Zaostrzenie polityki kredytowej było ograniczone do zwiększenia restrykcyjności kryteriów przyznawania kredytów (zob. wykres 2).

Wykres 1
Kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

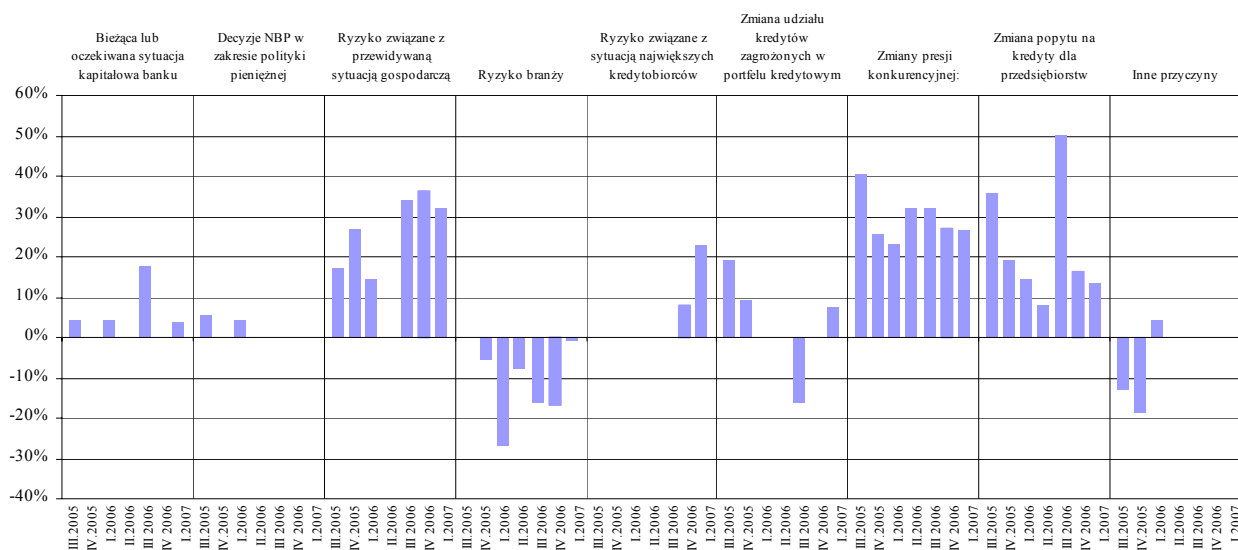

Wykres 2
Warunki przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

Najważniejszymi przyczynami złagodzenia polityki kredytowej przez banki w I kwartale 2007 r. były spadek ryzyka związany z poprawiającą się sytuacją gospodarczą oraz presja konkurencyjna ze strony innych banków (zob. wykres 3). Banki wskazały również, że poprawiająca się sytuacja największych kredytobiorców sprzyjała złagodzeniu polityki kredytowej. Pojedyncze banki wymieniły jako przesłanki złagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw poprawę jakości portfela kredytowego i konkurencję ze strony finansowania bezpośrednio na rynku finansowym. Pogorszenie jakości portfela kredytowego było przyczyną zaostrzenia polityki kredytowej przez jeden z banków.

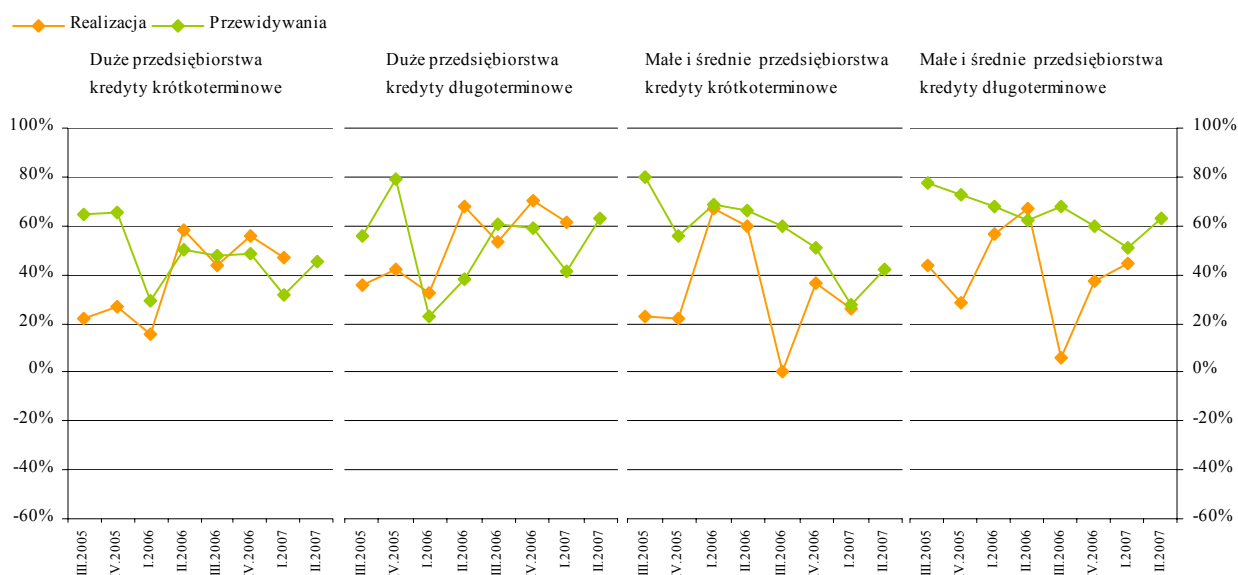
Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Zgodnie z oczekiwaniami banków wyrażonymi w poprzedniej edycji ankiety, nadal utrzymuje się trwająca od II kwartału 2006 r. tendencja szybkiego wzrostu popytu na kredyty ze strony dużych przedsiębiorstw. Wzrost popytu na kredyty dla dużych przedsiębiorstw jest szybszy niż przewidywano w poprzednim kwartale. Pomimo niewystąpienia zapowiadanego przez banki złagodzenia polityki kredytowej w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, przedsiębiorstwa te zgłosiły popyt na kredyt w wysokości bardzo bliskiej prognozom banków. Sugeruje to, że skala wzrostu aktywności gospodarczej przedsiębiorstw, szczególnie przyrostu inwestycji, przekroczyła oczekiwania banków. **Wzrost popytu na kredyty jest bardziej wyraźny w przypadku kredytów długoterminowych niż kredytów krótkoterminowych** (zob. wykres 4). Mimo korzystnych uwarunkowań rynkowych, ok. 7% banków odnotowało spadek popytu w I kwartale 2007 r., co może świadczyć o nasilaniu się konkurencji. W połączeniu z zaobserwowanymi nieznacznymi zmianami polityki kredytowej, może to wskazywać na stopniowe wyczerpywanie się możliwości dalszego łagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw, szczególnie dla dużych przedsiębiorstw.

W zależności od segmentu, ok. 40-60% banków oczekuje, że w II kwartale 2007 r. popyt na kredyty ze strony przedsiębiorstw będzie rósł szybciej niż w I kwartale 2007 r. Tempo wzrostu popytu ma przyspieszyć w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Spodziewany jest silniejszy wzrost popytu na kredyty długoterminowe niż na kredyty krótkoterminowe (zob. wykres 4), prawdopodobnie umotywowany oczekiwaniami dalszego szybkiego przyrostu inwestycji.

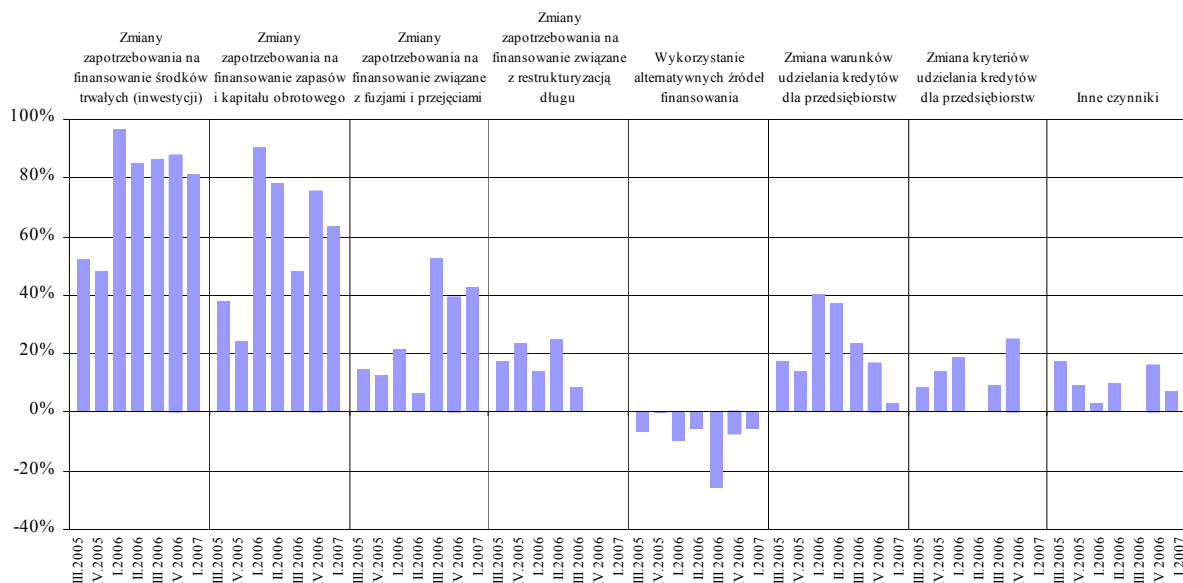
Wykres 4
 Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Podobnie jak w 2006 r., w I kwartale 2007 r. do wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw najbardziej przyczyniły się silny wzrost zapotrzebowania na finansowanie inwestycji i wzrost zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego. Od III kwartału 2006 r. istotnym czynnikiem wzrostu popytu na kredyt jest również nasiloną aktywność przedsiębiorstw w zakresie fuzji i przejęć. Czynniki te wynikają z bardzo dobrej koniunktury gospodarczej, która skłania przedsiębiorstwa do rozszerzania zakresu działalności i zwiększania własnego rynku odbiorców nie tylko poprzez inwestycje, ale również poprzez przejęcia i fuzje. Procent netto, mierzący siłę wpływu tych przyczyn na wzrost popytu, nieznacznie spadł w przypadku zapotrzebowania na finansowanie inwestycji oraz zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego i wzrósł w przypadku finansowania fuzji i przejęć. Wartości procentu netto potwierdzają, że popyt na kredyty długoterminowe (inwestycyjne) rośnie szybciej niż popyt na kredyty krótkoterminowe. Wpływ łagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw na popyt na kredyty był bardzo niewielki. Dalszemu ograniczeniu uległ wpływ alternatywnych w stosunku do kredytu bankowego źródeł finansowania na popyt na kredyty (zob. wykres 5). W ocenie banków, wykorzystanie środków własnych przez przedsiębiorstwa oraz kredytów zaciąganych w innych bankach pozostaje czynnikiem hamującym wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. Świadczy to o utrzymywaniu się silnej presji konkurencyjnej w tym segmencie rynku. Jeden z dużych banków uznał zmiany warunków finansowania za pomocą emisji akcji za czynnik sprzyjający wzrostowi popytu na kredyty.

Wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw oraz przyczyny tego wzrostu sugerują, że trwający wzrost inwestycji w sektorze przedsiębiorstw jest w części finansowany kredytem bankowym. Finansowanie bezpośrednio na rynkach finansowych nie jest traktowane przez banki jako znacząca konkurencja dla kredytów bankowych.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt

Gospodarstwa domowe

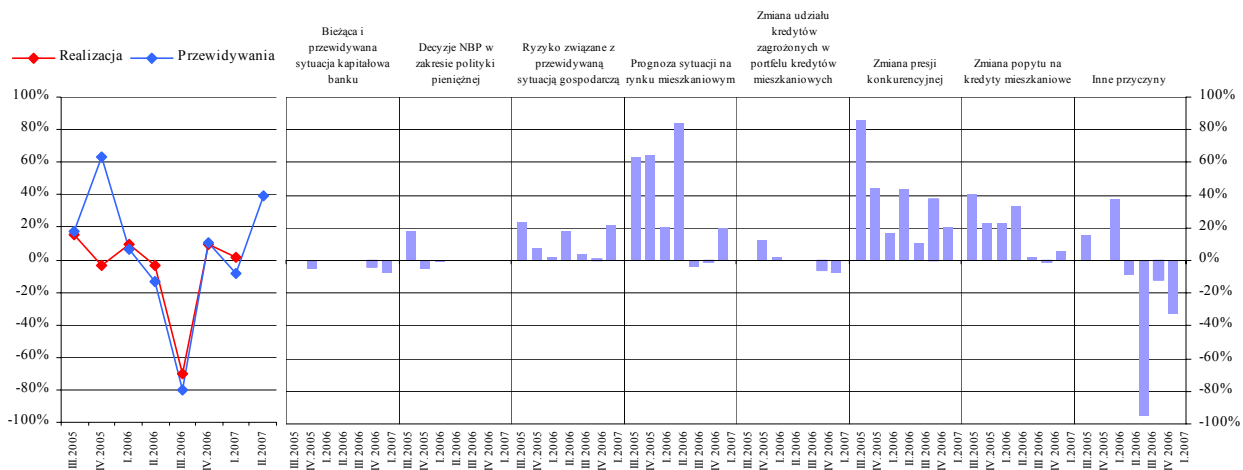
Zgodnie z przewidywaniami, w I kwartale 2007 r. **zmiany polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych były nieznaczne**. Zdecydowana większość banków (84,5%) nie zmieniła polityki kredytowej w tym obszarze (zob. wykres 6). 7% banków nieznacznie zaostryło kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych, a 8,5% banków je złagodziło. W II kwartale banki spodziewają się najsilniejszego od półtora roku złagodzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych.

Banki, które w I kwartale złagodziły politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych, podały jako przyczynę takiego działania presję konkurencyjną ze strony innych instytucji finansowych, w tym innych banków. Do złagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych skłaniały banki również optymistyczna ocena przyszłej sytuacji gospodarczej oraz utrzymujący się wzrost cen na rynku mieszkaniowym. Jeden z banków, które zaostryły politykę kredytową w tym segmencie, wskazał na wzrost udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych oraz spadek współczynnika wypłacalności jako przyczyny zaostrzenia polityki kredytowej (zob. wykres 6). Inny bank uznał, że perspektywy rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym są powodem do zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych. Pozostałe przyczyny zmian polityki kredytowej obejmują przede wszystkim konsekwencje zmian własnościowych w jednym z dużych banków.

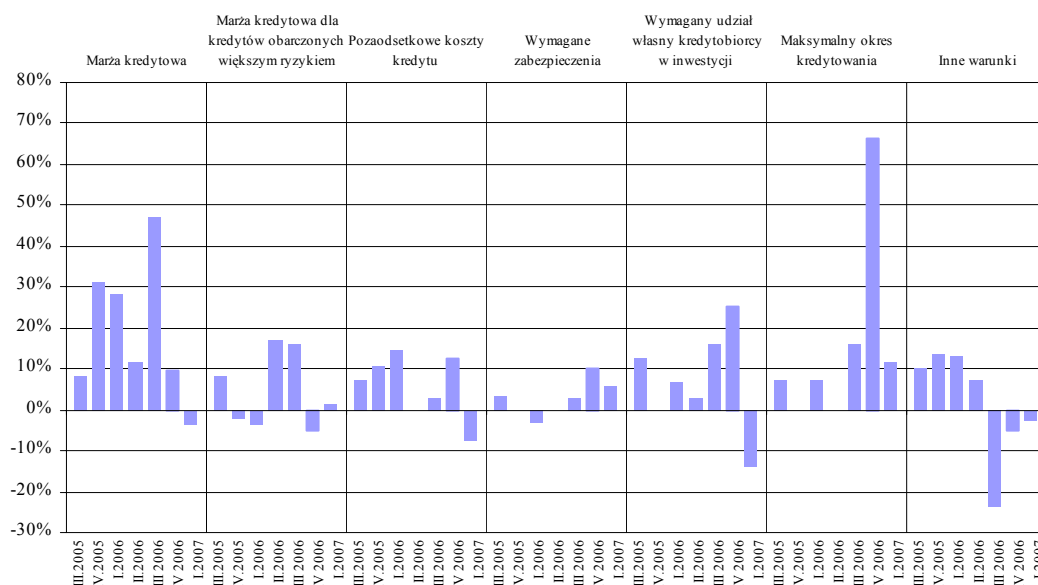
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych uległy w I kwartale 2007 r. bardzo niewielkim zmianom. Banki nadal wydłużały maksymalny dopuszczalny okres kredytowania. Równocześnie zwiększono wymagania co do wysokości udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji oraz podnoszono pozaodsetkowe koszty kredytu (zob. wykres 7). Marże kredytowe ustabilizowały się na niskim poziomie. Wskazuje to, że mimo utrzymywania się silnej presji konkurencyjnej banki nie są w stanie istotnie złagodzić warunków udzielania kredytów mieszkaniowych bez znacznego zwiększenia podejmowanego ryzyka. Zmiany warunków kredytowania sprzyjające pozyskiwaniu nowych klientów są kompensowane wzrostem restrykcyjności wymogów w zakresie zabezpieczenia kredytu oraz efektywnej ceny kredytu. Odmiennie niż w 2005 r. i w pierwszym półroczu 2006 r., większość banków ocenia, że perspektywy rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym są neutralne dla kształtu polityki kredytowej.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Wykres 7
Warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych

Zmiany polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych charakteryzowały się silną polaryzacją. Około 69% banków nie zmieniło polityki kredytowej w tym segmencie. Spośród banków deklarujących złagodzenie polityki kredytowej (20%), 8% banków ważonych aktywami znacznie złagodziło politykę kredytową. Równocześnie około 10% banków zaostrzyło kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych. **Prognozy banków na II kwartał 2007 r. zakładają najsilniejsze od roku złagodzenie polityki kredytowej w tym segmencie (w ok. 40% banków ważonych aktywami)**, przy czym jeden z banków spodziewa się zaostrzenia polityki kredytowej (zob. wykres 8). Banki przewidujące łagodzenie polityki kredytowej w odniesieniu do kredytów konsumpcyjnych w bieżącym kwartale w większości nie zmieniły kryteriów i warunków udzielania tych kredytów w minionym kwartale.

Główną przyczyną zmiany kryteriów i warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych była presja konkurencyjna, którą w identycznym stopniu wywierały na badane banki inne banki oraz niebankowe instytucje finansowe. Banki, które zaobserwowały spadek popytu na kredyty konsumpcyjne, reagowały łagodzeniem polityki kredyto-

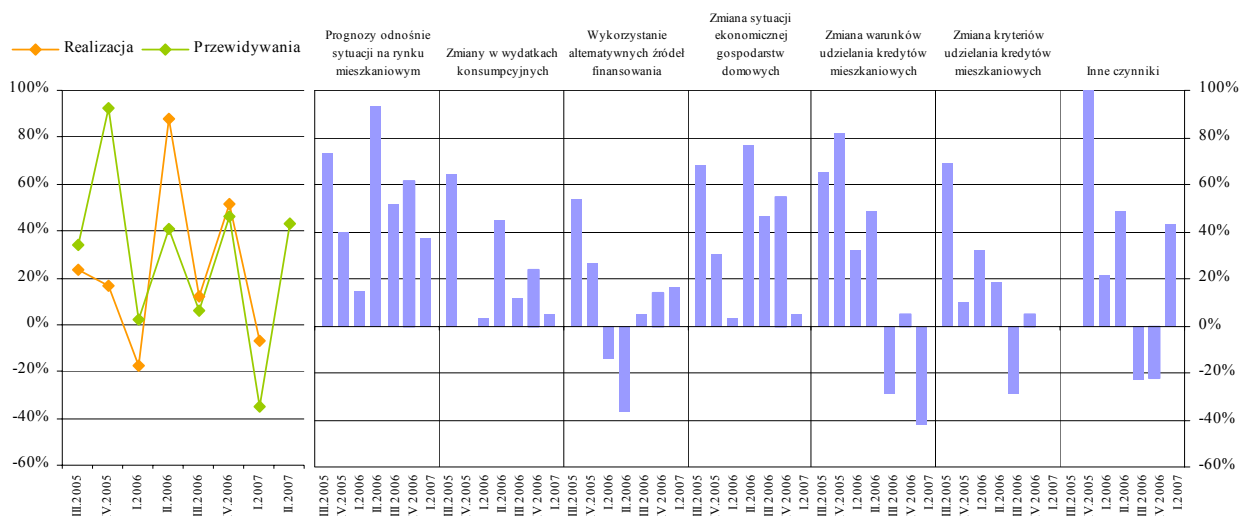

śnie cztery banki o niewielkim łącznym udziale w należnościach sektora bankowego z tytułu kredytów mieszkaniowych wskazały wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Banki te udzielają przede wszystkim złotych kredytów mieszkaniowych.

Oczekiwany wzrost cen na rynku mieszkaniowym oraz spadek wykorzystania środków własnych na cele mieszkaniowe były w ocenie banków najważniejszymi czynnikami kształtującymi wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe w I kwartale 2007 r. Waga prognoz odnośnie przyszłych tendencji na rynku mieszkaniowym jako determinanty popytu systematycznie spadała w ciągu minionego roku. Po raz pierwszy od roku i drugi raz w historii ankiety banki nie dostrzegły poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych zaciągających kredyty mieszkaniowe. Może to sugerować, że w gospodarstwach domowych kredytobiorców wzrost dochodów jest absorbowany przez wzrost kwot kredytów mieszkaniowych wynikający ze wzrostu cen mieszkań. Istotnym czynnikiem hamującym wzrost popytu było zaostrzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 10), być może związane z rosnącymi wymaganiami banków w zakresie udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji.

W II kwartale 2007 r. banki oczekują wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe, przy czym dwa małe banki oczekują znacznego wzrostu popytu (zob. wykres 10). Wydaje się, że oczekiwania te można wyjaśnić pojawieniem się prognoz stosunkowo niewielkiego wzrostu cen mieszkań w największych miastach, w porównaniu z rokiem ubiegłym. Gdyby taki scenariusz był realizowany w II kwartale, mógłby zostać zahamowany spadek dostępności cenowej mieszkań, co sprzyjałoby wzrostowi popytu na kredyty mieszkaniowe.

Wykres 10
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

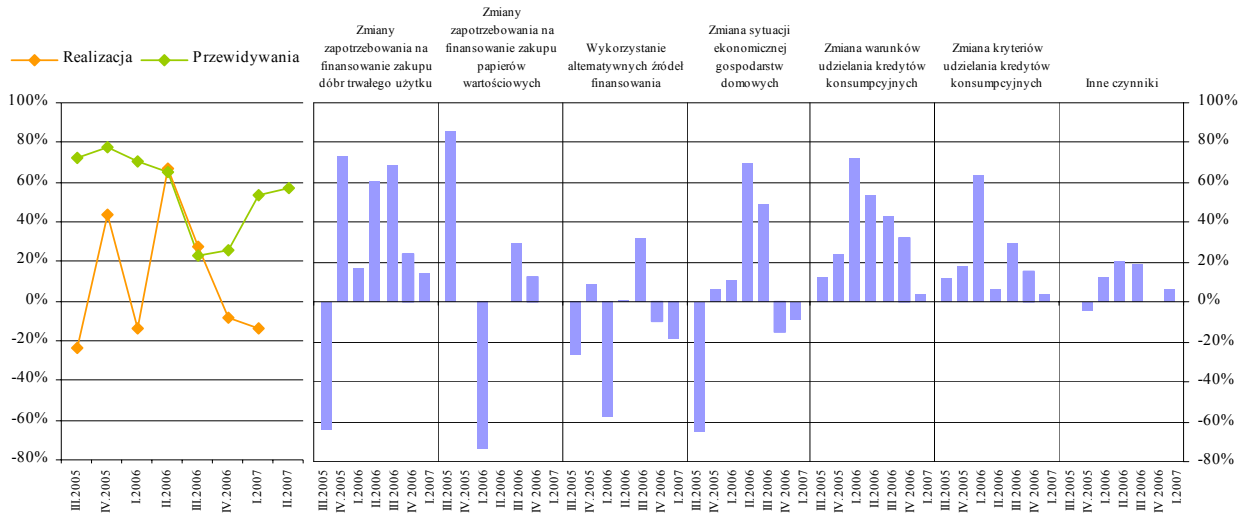

W segmencie kredytów konsumpcyjnych banki odnotowały nieoczekiwane pogłębienie się spadku popytu w porównaniu z IV kwartałem 2006 r. Około 40% banków zaobserwowało spadek popytu, około jedna czwarta – wzrost popytu. Mimo słabej realizacji prognoz z poprzedniego kwartału, większość banków przewiduje, że w II kwartale 2007 r. popyt na kredyty konsumpcyjne silnie wzrośnie (zob. wykres 11).

W opinii banków, które odnotowały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w I kwartale 2007 r., jego najważniejszymi przyczynami były zmiana sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych oraz rosnące zapotrzebowanie na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku. Banki, które zaobserwowały spadek popytu, uzasadniały go w pierwszej kolejności konkurencją ze strony innych banków, która w opinii jednego z dużych banków przyczyniła się do znacznego spadku popytu zrealizowanego w tym banku. Wskazywały one także na zaostrzenie warunków i

kryteriów udzielania kredytów oraz na niedostateczną reklamę jako przyczyny spadku popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11).

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są ważone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w lipcu i sierpniu 2006 r., czyli w okresie, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie były dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w grudniu 2006 r. ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.